

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2023 - 2025

KPHVAHAL 10.10.2022 § 138
56/02.02.00/2022

Valmistelija vt talousjohtaja Tiina Högnabba

Perustelu

Aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa huomioidaan hyvinvointialueen talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuusto hyväksyy taloussuunnitelman kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalousosion lisäksi investointiosa, josta on ilmevä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialueen toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit. Investointiosa perustuu hyvinvointialueen investointisuunnitelmaan, joka on toimitettu ministeriöille (STM, SM, VM) hyväksyttäväksi.

Valtion rahoitus

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen talousarvion valmisteluraamin lähtökohtana on hyvinvointialueelle tuleva valtion rahoitus sekä muut hyvinvointialueen toimintatuotot. Hyvinvointialueille myönnettävä valtion rahoitus lasketaan hyvinvointialueen asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, asukastiheyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, saamenkielisyyden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien ja pelastustoimen riskitekijöiden perusteella. Hyvinvointialueille vuonna 2023 tuleva rahoitus on yhteensä 22,5 miljardia euroa.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen laskennallisen rahoituksen (VM laskelma 19.9.2022) mukainen sosiaali- ja terveystalouden rahoitus on 305,4 miljoonaa euroa ja pelastustoimen laskennallinen rahoitus on 6,5 miljoonaa euroa. Lisäksi hyvinvointialueelle kohdennetaan siirtymätasasta -20,7 miljoonalla eurolla. Siirtymätasaus perustuu kunnilta siirtyvien kustannusten ja laskennallisen rahoituksen erotukseen. Vuoden 2023 valtion rahoitus Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle on yhteensä 291,2 miljoonaa euroa.

Talousarvion valmistelun tilanne ja käsittelyaikataulu

Hyvinvointialueen talousarviota on valmisteltu toimialueilla kesän ja alkusyksyn aikana. Koska kyseessä on hyvinvointialueen ensimmäinen toimintavuosi, ei suoraan vertailukelpoista vertailutietoa ole saatavilla. Valmistelun pohjana onkin hyödynnetty nykyisen sote-kuntayhtymän toiminnan lukuja, joita on konvertoitu vastaamaan hyvinvointialueen organisaatiota. Talousarvio on valmisteltu tulevan organisaation toiminnallisten lähtökohtien ja lakisääteisten tehtävien toteuttamisen varmentamiseksi. Toiminnalliset painopisteet pohjautuvat hyvinvointialueen strategiaan.

Hyvinvointialueen rahoituksen laskentamallin nk. HV-indeksi vuodelle 2023 on 3,52. Kustannustason nousu talousarviossa ei kuitenkaan noudata tätä, osin ostopalveluissa ja muissa ostoissa korotuspaine on jopa yli 10% kasvussa. Muun kustannustason tavoin myös hyvinvointialueen palkkakustannukset nousevat. Valmistelun aikana on kuitenkin selkiytynyt esimerkiksi vanhuspalvelulain mukaisen hoitajamitoituksen siirtymäaikataulu sekä Sote-sopimuksen palkkaneuvottelu.

Valmistelun tavoitteena hyvinvointialueella on ollut vähintään nollatuloksen mukainen talousarvio. Valmisteluvaiheessa toimialueille ei ole kohdennetty valtion rahoitusta eikä sisäisiä eriä. Talousarvio on laadittu hyvinvointialueelle hyväksytyyn organisaation mukaisella vastuualuetasolla.

Ulkoiset kulut toimialueilla (valmistelutilanne 4.10.22)

Terveystalouden- ja sairaanhoidonpalvelut	128,5 M€
Hoito ja hoiva	84,4 M€
Perheiden palvelut	99,4 M€
Pelastustoimi	8,7 M€
Konsernivalvonta	56,7 M€
Hallinto	3,6 M€

Lisäksi poistoja ja korkokuluja 8,6 M€.

Toimintatuottoja vastuualueille on arvioitu yhteensä 78,7 M€. Näistä asiakas- ja potilasmaksutuottoja on 20,1 M€. Talousarvio sisältää muille hyvinvointialueille suuntautuvaa myyntituotto-odotusta lähes 40

M€. Tämän hetken valmistelutilanteessa tuottojen ja kulujen erotus on 22,3 M€ alijäämäinen.

Talousarviovalmistelun aikana on tullut selväksi, että valtion rahoitus yhdessä kasvavien kustannusten kanssa ei riitä hyvinvointialueen aloitusvuoden tasapainoiseen budjettiin. Ilman tasapainottamisen toimia myös taloussuunnitelmavuodet uhkaavat jäädä alijäämäisiksi. Vuoden 2023 mahdollinen alijäämä tulee kattaa viimeistään vuonna 2025, jotta hyvinvointialue välttyy arviointimenettelyltä. Vuoden 2023 talousarvion vuosikate vaikuttaa myös hyvinvointialueelle tulevaan lainanottovaltuuteen vuodelle 2024. Alijäämäinen vuosikate TA2023 tarkoittaa, että vuoden 2024 aikana aloitettavia investointeja ei voida rahoittaa pitkäaikaisella lainalla. Tarve tulorahoituksen kasvattamiseen ja/tai kulukasvun leikkaamiseen on ilmeinen hyvinvointialueen toiminnan ja investointien jatkuvuuden varmentamiseksi. Tilanne edellyttää kustannuskehityksen merkittävää hillintää sekä tähän liittyviä toimenpiteitä.

Talousarviovalmistelu jatkuu edelleen lokakuun aikana. Aluehallituksen ja aluevaltuuston käsittelyyn toiminta- ja taloussuunnitelma on tarkoitus tuoda marraskuussa.

Vt talousjohtaja, talouspäällikkö Tiina Högnabba esittelee asiaa kokouksessa.

Päätösesitys

Aluehallitus merkitsee tiedoksi talousarviovalmistelun tilanteen sekä käy sen pohjalta jatkovalmistelua ohjaavan keskustelun.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Aluehallitus kävi jatkovalmistelua ohjaavaa keskustelua. Aluehallituksen näkemyksen mukaan tulevassa tiukassa budjetissa pyritään turvaamaan peruspalveluiden saatavuus sekä panostetaan niiden kehittämiseen. Budjetin jatkovalmistelussa tavoitteena on, että alijäämä on enintään 7 - 10 M euroa.

Merk. vt talousjohtaja, talouspäällikkö Tiina Högnabba esitteli asiaa kokouksessa.